

Korte opdracht: 75 jaar Vrijheid

komt uit [Project: Persoonlijke verhalen](#)

Cultureel erfgoed

Verhalen, Groep 7-8

In 2020 herdenken we de oorlogsslachtoffers en vieren we dat we in vrijheid leven. Op alle Haagse scholen wordt stil gestaan bij vrijheid en vrede. Niet alleen de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog, maar ook de betekenis ervan nu. Deze korte opdracht komt uit het *Project: Persoonlijke verhalen* en is aangepast aan het thema 75 jaar Vrijheid.

Opdracht

In de opdracht *Memoires van oorlog* onderzoeken de leerlingen dagboekfragmenten uit en over de Tweede Wereldoorlog. Naar aanleiding van deze fragmenten verdiepen de leerlingen zich in een (fictief) persoon uit deze periode en schrijven zelf een dagboekfragment.

1. Bespreek met de leerlingen dat we in 2020 **75 jaar Vrede en Vrijheid**. In Den Haag vieren met verschillende herdenkingen en vieringen.

75 jaar geleden eindigde voor Nederland de bezetting en de Tweede Wereldoorlog. Sindsdien leven we hier in vrede en in vrijheid. Dat was tijdens de oorlogsperiode wel anders. Bekijk het filmpje [De oorlog in 7 minuten](#), voor extra informatie en context over de Tweede Wereldoorlog

2. Het Haagse Joodse meisje **Edith van Hessen**, begint een dagboek te schrijven in 1938, als ze 13 jaar oud is. Ze maakt veel mee in de Tweede Wereldoorlog en noteert dit allemaal.

Lees ter illustratie een paar van onderstaande dagboekfragmenten voor van Edith van Hessen.

'Ik zit op mijn bed met een rood verbrand gezicht van de zon en pijnlijke knieën. Afgezien daarvan is alles normaal... behalve mijn geestesgesteldheid. Ik heb behoefte aan een opkikkertje. Je zult moeten toegeven dat het nogal ontluisterend is als je een dorpje binnen rijdt en een bord ziet met: joden hier niet gewenst. Er was een cafeetje in Wilnis, waar we de eerste dag binnen liepen. Alleraardigste mensen. Zij hadden ook zo'n bord maar dat hadden ze in een kast weggestopt.'

'En jawel hoor, vanavond stond het in de krant; we mogen niet meer naar school. [...] Zie je nou wel. Met dit nieuws toog ik naar Dolfs huis. Maud was daar ook. Ze was reuze verontwaardigd. Ze vond het erg beroerd en zei dat alle leuke lui nu van school afgingen en dat er dan een soepzootje overbleef. Enfin, we maakten een knalidee voor een fuif om het einde van de vakantie te vieren en besloten ons niet door de toestand van de wijs te laten brengen.'

'Om twee uur kwam Maud me afhalen en zijn we samen naar het strand gegaan. Maar in de duinen stonden weer nieuwe bordjes: 'Verboden voor joden' en 'Beperkte bewegingsvrijheid'. Daarom stelde Maud voor, als ik niet verder wilde, terug te gaan naar haar huis en daar thee te drinken.'

Vertel: Edith en haar familie houden het nog een jaar uit. Als in juli de eerste deportatietreinen gaan rijden duiken ze onder. Edith komt in Breda terecht. Ze overleeft de oorlog, maar een groot deel van haar familie niet. Ze vestigt zich in het buitenland. De laatste decennia woonde ze in de Verenigde Staten waar ze in 1997 haar dagboek uit de oorlogstijd publiceerde.

3. Bespreek met de leerlingen het fragment en probeer met hen een antwoord te geven op de volgende vragen:

- Wat voor feitelijke informatie is uit het fragment af te leiden over de schrijver van het dagboek?
- Wat voor feitelijke informatie geeft het fragment over de periode waarin het dagboek is geschreven?
- Wat zegt het fragment over de emotionele toestand van de schrijver, hoe voelt hij of zij zich?

4. Geef de leerlingen de opdracht vervolgens zelf een dagboekfragment te schrijven. Laat ze kiezen uit de volgende mogelijkheden:

- Een oorlogsdagboekfragment: De schrijver van het dagboekfragment is een fictief figuur of van een echte persoon die in de Tweede Wereldoorlog leefde. Dit kan iemand zijn die bekend is en die genoemd wordt in de geschiedenisboeken.
- Een dagboekfragment uit eigen leven, hoe ziet een dag in jouw leven eruit, nu? Kijk of ze het thema vrede en vrijheid hierin kunnen verwerken. Hoe kun je begrijpen uit de tekst dat we tegenwoordig al zo lang zonder oorlog leven?

Optioneel: Vraag de leerlingen een moment in hun dagboekfragment te kiezen en daarvan een tekening te maken, alsof het een bewaarde foto van toen is.

5. De verhalen en tekeningen kunnen worden gebundeld tot een 'dagboekfragmenten-boekje'. De titel kan *Toen en Nu* zijn.

Reflectievragen

- Welk dagboekfragment heeft je het meest verrast? Licht toe.
- Zijn er grote verschillen of overeenkomsten tussen de fragmenten? Vertel.
- Hoe denk je nu over 75 jaar vrijheid?